

Koncepcia vzdelávania Justičnej akadémie

OBSAH

str.

Úvod	2
1. Vzdelávanie právnych čakatel'ov prokuratúry	5
2. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov	8
3. Vzdelávanie probačných a mediačných úradníkov	11
4. Vzdelávanie prokurátorov	13
5. Vzdelávanie sudcov	16

Úvod

Koncepcia vzdelávania Justičnej akadémie (ďalej len „akadémia“) vyplýva z právnej úpravy zákonom č. 548/2003 Z.z. o Justičnej akadémii v znení neskorších predpisov, ktorým boli zverené akadémii kompetencie v oblasti vzdelávania pre rezort MS SR a GP SR. V súlade s kompetenciami, ktoré akadémii zveril vyššie citovaný zákon, akadémia zabezpečuje organizačne a koncepcne vzdelávanie:

- sudcov a prokurátorov,
- súdnych úradníkov (vyšší súdny úradník, súdny tajomník, probačný a mediačný úradník),
- odbornú prípravu justičných čakatel'ov a právnych čakatel'ov prokuratúry.

Koncepcia vzdelávania musí byť v súlade s potrebami oboch rezortov ako aj s prebiehajúcim procesom legislatívnych zmien – vstup do EÚ (aproximácia práva) a v súvislosti s tým rozsiahle legislatívne zmeny v jednotlivých právnych oblastiach.

Koncepcia vzdelávania je dôležitým nástrojom pre zvyšovanie rastu a odbornej úrovne sudcov a prokurátorov. Je základom pre vytvorenie systému vzdelávania a odbornej prípravy v rezorte MS SR a GP SR.

Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v zmysle platného zákona o Justičnej akadémii zahŕňa aj prípravu na odbornú justičnú skúšku. Vzhľadom na prebiehajúce legislatívne zmeny, ktoré by sa mali týkať vypustenia ustanovení o povinnosti akadémie pripravovať vyšších súdnych úradníkov na odbornú justičnú skúšku, akadémia bude vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov orientovať iba na výkon ich kompetencií v zmysle zákona o súdnych úradníkoch, podľa požiadaviek predsedov krajských súdov.

Vzdelávanie probačných a mediačných úradníkov bude vykonávané za úzkej súčinnosti s MS SR, ktoré má povinnosť metodicky usmerňovať probačných a mediačných úradníkov.

Vzdelávanie súdnych tajomníkov je v súčasnosti organizované jednotlivými krajskými súdmi ako aj MS SR.

Vzdelávanie sudcov a prokurátorov bude prebiehať formou cyklickej prípravy s týmito cieľovými skupinami:

1. Odborná príprava justičného čakatel'a a právneho čakatel'a prokuratúry.
2. Funkčne mladý sudca a funkčne mladý prokurátor s dĺžkou odbornej praxe 0-4 roky.
3. Funkčne starší sudca a funkčne starší prokurátor s dĺžkou odbornej praxe 4 a viac rokov.

1. Odborná príprava justičného čakatel'a a právneho čakatel'a prokuratúry

Odborná príprava právneho čakatel'a prokuratúry bude vykonávaná v rámci cyklickej prípravy, ktorá bude v príslušnom akademickom roku zahŕňať 4 sústredenia, bude rozčlenená na 24 mesiacov, resp. 36 mesiacov. Plán cyklickej prípravy v rámci prípravnej praxe bude zameraný tak, aby odborná príprava čakatel'a pre výkon funkcie prokurátora slúžila predovšetkým:

- prehĺbeniu odborných vedomostí čakatel'ov o hmotnom a procesnom práve jednotlivých odvetví,
- rozvíjaniu schopností čakatel'ov aplikovať právne predpisy v konkrétnych veciach,
- získaniu znalostí o jednotlivých agendách vedených na prokuratúrach,
- osvojení si procesných postupov a návykov nevyhnutných pre výkon pre funkcie prokurátora,

- oboznámeniu sa s etickými princípmi vzťahujúcimi sa na výkon funkcie prokurátora a schopnosti tieto v praxi aplikovať,
- oboznámeniu sa s psychologickými aspektmi výkonu funkcie prokurátora.

Vzdelávania bude realizované počas 5 dňových sústredení s nižšie uvedeným zameraním. Cieľom tejto prípravy je odborne pripraviť právneho čakaťľa na výkon funkcie prokurátora.

- a) Vstupné vzdelávanie.
- b) Vzdelávanie z oblasti psychológie, etiky, rétoriky, komunikácie s verejnosťou a médiami, cvičné psychologické testy, praktické cvičenia.
- c) Vzdelávanie v oblasti trestnej.
- d) Vzdelávanie v oblasti netrestnej.
- e) Medzinárodné právo a európske právo so zameraním na trestné právo.
- f) Praktické cvičenia k dozorovej činnosti v trestnej a netrestnej oblasti.
- g) Predskúškové sústredenie – príprava k písomnej a ústnej časti odbornej justičnej skúšky.

Obdobná príprava by bola realizovaná aj vo vzťahu k justičnému čakaťľovi. V tejto nadväznosti poukazujeme na to, že súčasná právna úprava postavenia justičných čakaťľov je v štádiu rozpracovania v rámci legislatívnych zmien. Preto sme sa tejto problematike bližšie nevenovali.

2. Funkčne mladý sudca a funkčne mladý prokurátor s dĺžkou odbornej praxe 0-4 roky

Po úspešnom absolvovaní odbornej justičnej skúšky a po vymenovaní do funkcie sudcu alebo prokurátora bude táto cieľová skupina zaradená do odbornej prípravy na jednotlivých katedrách. Táto forma prípravy umožní rozšíriť vedomosti z občianskeho súdneho konania, trestného súdneho konania, obchodného súdnictva, správneho súdnictva medzinárodného práva súkromného i procesného a medzinárodnej spolupráce v trestných veciach a praxe Európskeho súdu pre ľudské práva. Cieľom tejto formy vzdelávania je oboznámiť funkčne mladého sudcu a funkčne mladého prokurátora s vývojom teórie a praxe justície resp. prokuratúry v širšom európskom kontexte, nadobudnúť poznatky, zručnosti a pracovné návyky potrebné pre výkon funkcie. Osobitná pozornosť bude venovaná špecializácii v jednotlivých právnych oblastiach (občianskeho, trestného, obchodného a správneho práva). Katedry akadémie si vytvoria na základe podkladov konkrétne skupiny, ktoré by mali samostatné obsahové zameranie (podľa jednotlivých oblastí práva, podľa špecializácie na súdoch a prokuratúrach). Vzdelávanie by prebiehalo v období 3 rokov podľa špecializácie a zaradenia na príslušnom súde a prokuratúre s konkrétnou skupinou sudcov a prokurátorov. Odborná príprava bude organizovaná formou odborných prednášok a seminárov v rozsahu 6 – 8 dvojdných seminárov v priebehu 3 rokov.

3. Funkčne starší sudca a funkčne starší prokurátor s dĺžkou odbornej praxe 4 a viac rokov

Po absolvovaní vzdelávania sudcov a prokurátorov pod bodom 2 by sa realizovalo celoživotné vzdelávanie tejto cieľovej skupiny. Sudca a prokurátor by sa v rámci tohto stupňa vzdelávania zúčastnil vzdelávacích aktivít so zameraním na kultiváciu osobnosti sudcu a prokurátora. Jednalo by sa najmä o prednášky z oblastí psychológie, etiky, rétoriky, a pod.. Ďalšia časť vzdelávania by bola zameraná na špecializáciu agendy sudcov a prokurátorov (pozitívne právo pre špecializovanú skupinu na základe podnetov krajských súdov, okresných súdov, krajských prokuratúr, okresných prokuratúr, hodnotiacich hárkov a revízných správ súdov). Odborná príprava bude organizovaná formou prednášok, seminárov, workshopov

a konferencií. Samostatne budú organizované semináre pre sudcov odvolacích súdov. Osobitná pozornosť bude venovaná výučbe cudzích jazykov ako aj nástrojom aplikácie komunitárneho práva. Jazykové vzdelávanie bude organizačne zabezpečované iba pre skupiny s pokročilou jazykovou úrovňou so zameraním na rozvoj právnickej terminológie a konverzačné zručnosti.

1. Vzdelávanie právnych čakatel'ov prokuratúry

Obsahová náplň odbornej prípravy

Odborná príprava bude rozčlenená na 24 mesiacov resp. 36 mesiacov (prípravná prax právnych čakatel'ov je podľa § 244 ods. 1 zák. č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och trojročná a nesmie byť kratšia ako 24 mesiacov).

Odbornú prípravu právnych čakatel'ov prokuratúry budeme vykonávať v rámci „cyklickej prípravy“, ktorá bude v kalendárnom roku resp. príslušnom akademickom roku od septembra do júna zahŕňať 4 sústredenia, t.j. v priebehu 24 mesiacov absolvuje právny čakatel' celkom 8 sústredení z toho v závere odbornej prípravy jedno predskúškové sústredenie.

Účelom odbornej prípravy je pripraviť právneho čakatel'a prokuratúry na výkon funkcie prokurátora. Počas prípravnej praxe vykonáva právny čakatel' odbornú prax na pracovisku prokuratúry.

Plán cyklickej prípravy v rámci prípravnej praxe bude zameraný tak, aby odborná príprava čakatel'a pre výkon funkcie prokurátora slúžila predovšetkým:

- prehĺbeniu odborných vedomostí čakatel'ov o hmotnom a procesnom práve jednotlivých odvetví,
- rozvíjaniu schopností čakatel'a aplikovať právne predpisy v konkrétnych veciach,
- získaniu znalostí o jednotlivých agendách vedených na prokuratúrach,
- osvojení si procesných postupov a návykov nevyhnutných pre výkon funkciu prokurátora,
- oboznámeniu sa s etickými princípmi vzťahujúcimi sa na výkon funkcie prokurátora a schopnosti tieto v praxi aplikovať,
- oboznámeniu sa s psychologickými aspektmi výkonu funkcie prokurátora.

V súlade s plánom cyklickej prípravy sa bude právny čakatel' zúčastňovať jednotlivých foriem vzdelávania a to seminárov, prednášok, adaptačných kurzov a praktických cvičení organizačne a obsahovo zabezpečených akadémiou.

Jednotlivé sústredenia budú realizované počas 5-dňových sústredení právnych čakatel'ov. Navrhujeme nižšie uvedené obsahové zameranie.

1. Vstupné vzdelávanie

- pôsobnosť prokurátora v oblasti trestnej a netrestnej,
- organizácia a riadenie práce na prokuratúre,
- poriadok spisovej služby a ďalšie rezortné predpisy,
- vybrané ustanovenia Zákonníka práce a Zákona o štátnej službe,
- práca s počítačom, s programami aplikovanými v rezorte Generálnej prokuratúry SR,
- zákon o slobodnom prístupe k informáciám a zákon o ochrane osobných údajov.

2. Vzdelávanie z oblasti psychológie, etiky, rétoriky, komunikácie s verejnosťou a médiami, cvičné psychologické testy, praktické cvičenia

- psychologické aspekty výkonu funkcie prokurátora a správanie v záťažových situáciách – súčasťou tohto vzdelávania by boli špeciálne výcviky asertivity, relaxačných techník a pod.,

- etické normy (osobnosť prokurátora, profesijná etika prokurátora, správanie a vystupovanie na verejnosti, v médiách, postavenie a zodpovednosť prokurátora v nadväznosti na etické normy, atď.),
- rétorika a komunikačné zručnosti prokurátora.

3. Vzdelávanie v oblasti trestnej

- vybrané ustanovenia rekodifikovaného Trestného zákona a Trestného poriadku,
- Trestný zákon všeobecná časť a osobitná časť,
- trestné činy:
 - a) trestné činy proti životu, zdraviu,
 - b) trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti,
 - c) trestné činy proti majetku,
 - d) trestné činy ohrozujúce trhovú ekonomiku,
 - e) trestné činy daňové a ďalšie,
- pôsobnosť prokurátora v trestnom konaní – dozor v prípravnom konaní, dozor prokurátora v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody – podmienky výkonu väzby, výkonu trestu OS, ochrany a ústavnej výchovy (doporučujem spojiť teoretickú časť s návštevou ústavu na výkon väzby a trestu OS),
- odklony v trestnom konaní,
- konanie pred súdom,
- problematika ochrany utajovaných skutočností,
- ďalšia trestnoprávna problematika, ktorá je predmetom ústnej časti justičnej skúšky.

4. Vzdelávanie v netrestnej oblasti

- pôsobnosť prokurátora v občianskom súdnom konaní,
- dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy – uplatňovanie prostriedkov dozoru,
- správne právo a finančné právo (aplikácia Správneho poriadku, daňových predpisov, Stavebného poriadku – územné, stavebné, kolaudačné konanie, aplikácia predpisov na úseku Správy katastra; osobitnú pozornosť venovať problematike štátnej správy a územnej samosprávy, priestupkovému konaniu),
- obchodné právo – vybrané ustanovenia z Obchodného zákonníka, nové konkurzné právo, právo duševného vlastníctva – autorské právo.

5. Medzinárodné právo a európske právo s osobitným zameraním na trestné právo

- vyžiadanie z cudziny, vydanie do cudziny, medzinárodný zatýkací rozkaz,
 - predbežné konanie, predbežná väzba, vydávacia väzba, zjednodušené vydávacie konanie,
 - výkon cudzích rozhodnutí,
 - prevzatie trestnej veci z cudziny, odovzdanie trestnej veci do cudziny,
 - vybavovanie dožiadaní z cudziny a právna pomoc, doručovanie písomností,
 - európsky zatýkací rozkaz,
 - výklad k vybraným ustanoveniam zákona č. 97/1963 Z.z. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, aplikácia medzinárodných dohovorov.
- Osobitne budú zaradené prednášky k základom práva EÚ. Je možné zaradiť tiež ďalšie témy z obchodného a zo správneho práva EÚ.

6. Ako samostatný cyklus v rámci sústredenia zaradiť **prednášky z občianskeho, rodinného práva, ústavného práva, z exekučného konania**, ako aj ďalšiu právnu problematiku, ktorú nebude možné zaradiť pod vzdelávanie označené ako námety č. 5.

V tejto časti považujem za potrebné uviesť, že pokiaľ bude odborná príprava právnych čakatel'ov a justičných čakatel'ov spoločná ako doposiaľ, bude v rámci odbornej prípravy potrebné zaradiť tiež semináre z občianskeho práva hmotného (Občiansky zákonník), občianskeho práva procesného (Občiansky súdny poriadok), ako aj z rekodifikovaného Zákona o rodine.

7. **Praktické cvičenia** pre právnych čakatel'ov prokuratúry k dozorovej činnosti v trestnej a netrestnej oblasti.
8. **Predskúškové sústreďenie** – príprava k písomnej a ústnej časti odbornej justičnej skúšky.

2. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov

Vzhľadom na počet vyšších súdnych úradníkov (v súčasnosti okolo 800), nedokonalosť právnej úpravy ich vzdelávania, postavenia na súde ako i nedokonalá právna úprava ich prístupu na justičné skúšky je práve toto vzdelávanie najviac problematické.

Pri zhodnotení doterajšieho systému vzdelávania vyšších súdnych úradníkov sa javí byť nevyhnutné:

- a) opätovne sa vrátiť k systému justičných čakateľov
- výhody : pridelenie ku konkrétnemu sudcovi, kontrola práce , vedenie čakateľského denníka, striedanie súdnych oddelení a priebežné hodnotenia,
- b) zavedenie kreditov získaných aktívnou účasťou na školení a až po obdržaní určitého počtu kreditov z rôznych odvetví práva – možnosť účasti na skúške.

Vyšší súdni úradníci sa prihlasujú na vzdelávanie na základe výzvy predsedu súdu prostredníctvom osobného úradu, spravidla sa prihlásia všetci, predseda resp. podpredseda následne rozhodne, kto sa školenia zúčastní. Na rôznych súdoch tak dochádza k tomu, že sa školenia často zúčastňujú tí istí vyšší súdni úradníci.

Justičná akadémia bude viesť vlastnú databázu vyšších súdnych úradníkov s evidenciou o absolvovaných školeniach .

Pri zmene zákona o vyšších súdnych úradníkoch je potrebné zaviesť „povinnosť“ zúčastňovať sa vzdelávacích aktivít, nielen „právo“ sa ich zúčastniť, resp. je potrebné zaviesť **systém kreditov**, ktoré musia vyšší súdni úradníci vyčerpať, resp. ktorý nesmú prekročiť, aby mali aj ostatní vyšší súdni úradníci rovnaký prístup ku vzdelávacím aktivitám. Až po získaní stanoveného počtu kreditov a splnení podmienok na vykonanie odbornej justičnej skúšky, by mohol vyšší súdny úradník požiadať o absolvovanie odbornej justičnej skúšky.

Semináre pre vyšších súdnych úradníkov sa budú organizovať (okrem predskúškových sústreduj) priamo na súdoch (v knižniciach, v zasadacích miestnostiach, v pojednávacích miestnostiach), čo umožňuje ušetriť náklady na prepravu a ubytovanie a umožňujú zabezpečiť semináre pre podstatne väčší počet vyšších súdnych úradníkov.

Vzhľadom na túto situáciu prebieha vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v troch líniah:

1. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v sídlach krajských súdov z jednotlivých oblastí práva.
2. Vzdelávanie a príprava vyšších súdnych úradníkov pred justičnými skúškami
3. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v rámci seminárov organizovaných pre sudcov a prokurátorov.

1. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v sídlach krajských súdov z jednotlivých oblastí práva

Semináre by sa mali organizovať s menším počtom účastníkov v pravidelných intervaloch.

Na základe získaných poznatkov budú v sídlach krajov prebiehať semináre na témy:

- a) **civilné právo**
právomoc a príslušnosť súdov – §113 Občiansko-súdneho poriadku, sporné inštitúty, doručovanie, predbežné opatrenia, trovy konania, súdne poplatky, dožiadania, novela

Občiansko-súdneho poriadku, exekučné konanie vlastnícke spory, spory z nájmu nebytových priestorov, náhrada škody na zdraví, procesné a aplikačné problémy, judikatúra NS, spravovací poriadok,

- b) **rodinné právo**
osvojenie, styk s cudzinou,
- c) **správne právo**
kataster, právna problematika súvisiaca s užívaním bytov a nebytových priestorov
- d) **trestné právo**
právny styk s cudzinou, EZR, ukladanie trestov, konanie na súde, rozhodnutia, trovy konania, sudca pre prípravné konanie, postup súdu po dôjdení obžaloby, hlavné pojednávanie, vykonávacie konanie, ostatné agendy . Nt, Pp, Td, Tcud, PPOM, základy trestnej zodpovednosti, pôsobnosť a príslušnosť súdov, zaistenie osôb a vecí, dokazovanie, odklony,
- e) **obchodné právo**
obchodno - záväzkové právo, cyklus seminárov pre súdnych úradníkov vybavujúcich agendu na konkurzných a registrových súdoch ako aj na súdoch, ktoré sú príslušné na konania vo veciach ochrany práv predmetov priemyselného vlastníctva a ochrany práv z nekalej súťaže
- f) **európske právo**
smernice, nariadenia, doručovanie do krajín EÚ.

Vychádzajúc z týchto poznatkov akadémie bude v sídlach krajov organizovať jedno až dvojdňové semináre na vyššie uvedené témy tak, aby v každom kraji sa vykonali aspoň jedenkrát za semester z každého odvetvia práva. Semináre budú zamerané na praktickú aplikáciu práva, vrátane inscenovaných pojednávaní ako i vypracovania súdnych rozhodnutí.

2. Vzdelávanie a príprava vyšších súdnych úradníkov pred justičnými skúškami

Vyšší súdni úradníci , ktorí budú mať záujem vykonať justičnú skúšku sú v súčasnom období vzdelávaní na týždenných predskúškových sústredueniach. V zmysle zákona o vyšších súdnych úradníkoch má v priebehu roka 2007 a 2008 právo požiadať o vykonanie odbornej justičnej skúšky 250 vyšších súdnych úradníkov, časť z nich však o vykonanie nepožiadala, časť sa už justičných skúšok v jarnom termíne zúčastnila. Za týchto okolností nie je v možnostiach akadémie (priestorových, časových a personálnych) robiť identickú cyklickú prípravu ako u právnych čakatel'ov prokuratúry (viď obsahová náplň odbornej prípravy právneho čakatel'a prokuratúry).

3. Vzdelávanie vyšších súdnych úradníkov v rámci seminárov organizovaných pre sudcov a prokurátorov

Vo vhodných prípadoch, vzhľadom na tému seminára ako aj z hľadiska ekonomiky vzdelávania v prípadoch, kedy semináre nebudú dostatočne obsadené záujemcami zo strany sudcov a prokurátorov, bude naďalej umožnené vyšším súdnym úradníkom zúčastňovať sa na týchto vzdelávacích aktivitách.

3. Vzdelávania probačných a mediačných úradníkov

Podľa zákona 548/2003 Z.z. o Justičnej akadémii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov patrí do pôsobnosti Justičnej akadémie aj vzdelávanie probačných a mediačných úradníkov. Pri zabezpečovaní tejto úlohy treba rešpektovať skutočnosť, že v zmysle zákona č. 550/2003 Z.z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov výkon probácie a mediácie koncepčne riadi a metodicky usmerňuje Ministerstvo spravodlivosti SR. Na tento účel je zriadený poradný orgán ministra spravodlivosti Rada pre probáciu a mediáciu zložená zo sudcov, z prokurátorov, probačných a mediačných úradníkov, zo zástupcov orgánov štátnej správy a z odborníkov z teórie a praxe.

Východisková situácia

Pri príprave rámcovej koncepcie vychádzame z potreby úzkej spolupráce Justičnej akadémie s Ministerstvom spravodlivosti SR a s Radou pre probáciu a mediáciu. Môžeme konštatovať, že podľa platného organizačného členenia Ministerstva spravodlivosti SR bolo v rámci Sekcie trestného práva vytvorené Oddelenie pre probáciu a mediáciu, ktoré má v súčasnosti troch pracovníkov. Pokiaľ ide o Radu pre probáciu a mediáciu máme vedomosti, že posledné dva roky nepracovala. Vzhľadom na nové vedenie rezortu sa dôvodne domnievame, že činnosť rady sa bude aktivizovať. Predpokladáme tiež, že dôjde k zmene v jej zložení. Justičná akadémia má v Rade pre probáciu a mediáciu svojho zástupcu (JUDr. Marianna Arnoldová, CSc.).

Ďalšia dôležitá skutočnosť pri príprave koncepcie je počet probačných a mediačných úradníkov a tendencie v zmene počtu. V súčasnosti je v Slovenskej republike 120 probačných a mediačných úradníkov. Vychádzame z predpokladov, že tento počet sa v najbližších rokoch nebude meniť. Pri zabezpečovaní vzdelávania treba tiež zohľadniť skutočnosť, že probační a mediační úradníci majú ukončené vysokoškolské vzdelanie rôzneho typu (právo, pedagogika, sociológia, psychológia, sociálna práca, teológia a pod.). Justičná akadémia má presný prehľad o vzdelaní jednotlivých probačných a mediačných úradníkov. V konkrétnych plánoch sa zohľadnia požiadavky, ktoré boli doposiaľ získané z činnosti probácie a mediácie (výsledky pilotných programov, požiadavky vyjadrené na vzdelávacích podujatiach, skúseností zo zahraničia, najmä z Českej republiky).

Vzdelávacích aktivít sa musia zúčastňovať všetci probační a mediační úradníci osobne. Prednáškové semináre sa rozdelia na dve skupiny po 60 osôb, pri sociálno-psychologických výcvikoch rozdelenie na tri skupiny po 40 osôb (minimálne 3 lektori).

Cieľom vzdelávania probačných a mediačných úradníkov je jednak zabezpečovanie podujatí na ktorých získajú poznatky z pozitívneho práva, jednak podujatí zameraných na získanie sociálnych zručností, ktoré sú predpokladom ich efektívnej práce s klientmi.

Pokiaľ ide o pozitívno právne disciplíny je do vzdelávania potrebné zaradiť nielen aktivity zamerané na oblasť trestného práva, ale aj z oblasti pracovného práva, občianskeho práva procesného, otázky náhrady škody, oblasť rodinného práva (ak je klient mladší ako 18 rokov) a ďalšie. Je samozrejmé, že každá novela príslušného predpisu vyžiada osobitnú akciu.

Odborníkmi bolo zistené, že efektívne získanie sociálnych zručností je možné len prostredníctvom aktívnej účasti probačných a mediačných úradníkov na psychologických výcvikoch. Výcviky musia byť minimálne štvordňové.

4. Vzdelávanie prokurátorov

Vychádzajúc z platnej právnej úpravy prehľbovania a zvyšovania kvalifikácie prokurátorov je účelom koncepcie vytvoriť podmienky pre zapojenie všetkých prokurátorov do vzdelávacieho procesu v rámci tzv. celoživotného vzdelávania.

Cieľovou skupinou budú:

1. Funkčne mladí prokurátori, s dĺžkou odbornej praxe 0-4 roky.
2. Funkčne starší prokurátori, s dĺžkou odbornej praxe 4 a viac rokov.

Celoživotné vzdelávanie prokurátorov je nevyhnutným predpokladom pre duchovný a odborný rast, pre prehĺbenie znalostí, vedomostí ako aj schopností potrebných na výkon funkcie prokurátora, teda pre jeho celkový osobnostný rast.

Vzdelávanie prokurátorov bude zamerané najmä na:

- kultiváciu osobnosti prokurátora,
- platné právne úpravy a legislatívne zmeny v právnom poriadku ako aj na aplikačné problémy s tým súvisiace (v trestnom, občianskom, rodinnom, pracovnom, správnom, obchodnom, ústavnom práve),
- osobitne na zmeny v právnom poriadku súvisiace so vstupom SR do EÚ (aproximácia práva), t.j. právo EÚ a medzinárodné právo.

Účelom vzdelávania funkčne mladých prokurátorov bude najmä:

- nadobúdať respektíve prehĺbiť odborné vedomosti o hmotnom a procesnom práve jednotlivých právnych odvetví a zabezpečiť ich správnu aplikáciu v praxi,
- oboznámiť sa s etickými princípmi vzťahujúcimi sa na výkon funkcie prokurátora ako aj s etickými princípmi v bežnom živote prokurátora,
- oboznámiť sa s psychologickými aspektmi výkonu funkcie prokurátora,
- získať a doplniť si odborné vedomosti o činnosti orgánov aplikujúcich komunitárne právo a oboznamovať sa s ich judikatúrou.

Vzdelávanie funkčne starších prokurátorov by malo nadväzovať na vzdelávanie na funkčne mladých prokurátorov s tým, že vzdelávacie aktivity akadémie by mali zohľadniť dosiahnutú úroveň ich odborných vedomostí a skúseností s fakticky vykonávanou dozorovou činnosťou prokurátora. V rámci celoživotného vzdelávania bude sledovaný rovnaký účel ako u funkčne mladých prokurátorov s tým, že osobitná pozornosť by mala byť venovaná vedúcim funkciám a ich riadiacim a manažérskym schopnostiam. Tomu by malo zodpovedať i obsahové zameranie ich vzdelávania.

Špecializované vzdelávanie bude zabezpečené pre prokurátorov – členov externého pedagogického zboru.

Kultivácia osobnosti prokurátora

V rámci formovania osobnosti prokurátora bude obsahová náplň seminárov a prednášok orientovaná na:

- prokurátorskú etiku a etiku v práve,
- získavanie sociálnych zručností,
- psychologické aspekty výkonu funkcie prokurátora.

Na špecifické témy v tejto oblasti budú nadväzovať rôzne výcvikové kurzy:

- kurz asertivity a relaxačných techník,
- kurz neverbálnej komunikácie,

- kurz zvládania stresových a záťažových situácií
- kurz riešenia konfliktných situácií,
- ďalšie efektívne techniky z oblasti psychológie.

Osobitná pozornosť bude venovaná komunikačným zručnostiam prokurátorov (komunikácia s verejnosťou – výcvik v rétorike). Špecializované výcvikové semináre by boli zamerané pre prokurátorov v postavení vedúcich resp. hovorcov na príslušných prokuratúrach.

Platné právne úpravy a legislatívne zmeny v právnom poriadku, ako aj aplikačné problémy s tým súvisiace

Oblasť trestného práva – semináre k aplikačným problémom rekonštruovaného Trestného zákona a Trestného poriadku so zameraním na nižšie uvedené témy:

- korupčné a podvodné konanie vo veciach konkurzného a vyrovnacieho konania a reštrukturalizácie, oprávnenia a vstupy prokurátora do konkurzného konania,
- počítačová kriminalita,
- trestná činnosť proti životu a zdraviu, proti slobode a ľudskej dôstojnosti,
- trestnoprávne aspekty ochrany detí, rodiny a mládeže,
- trestné činy proti mene a trestné činy daňové
- postavenie poškodeného v trestnom konaní,
- vybavovanie vecí v mimosúdnom konaní,
- postavenie prokurátora v súdnom konaní,
- psychológia výsluchu,
- kontradiktórne konanie, (simulácia kontradiktórneho konania so všetkými náležitosťami. Simulácie by sa zúčastnili s prokurátormi aj sudcovia. Týmto postupom by sa pomohlo vyriešiť problematické otázky, ktoré sa vyskytujú pri vedení kontradiktórneho konania),
- dokazovanie v prípravnom konaní (rozsah, vykonávanie vyšetrovacích úkonov z kriminalistického hľadiska, najmä rekonštrukcie vyšetrovacieho pokusu, rekognície, previerky, výpovede na mieste, ohliadky miesta činu),
- osobitosti vyšetrovania organizovaného zločinu,
- používanie informačno-technických prostriedkov v Slovenskej republike,
- aplikácia trestno-právnych kódexov orgánmi činnými v trestnom konaní v nadväznosti na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva,
- rétorika a komunikácia v právnej praxi,
- ochrana utajovaných skutočností.

V trestnoprávnej problematike právneho styku s cudzinou orientovať semináre na tému:

- aplikácia multilaterálnych medzinárodných zmlúv (MLA, Európske dohovory),
- realizácia zákona č. 403/2004 Z. z. o Európskom zatýkacom rozkaze v praxi,
- realizácia právnej pomoci medzi štátmi na zmluvnom základe a bez zmluvného základu.

Netrestná oblasť – s poukazom na kompetencie prokurátorov v netrestnej oblasti budú orientované prednášky a semináre na špecifické témy, najmä z oblasti správneho, finančného, obchodného, občianskeho a pracovného práva, resp. aj ústavného práva. Osobitná pozornosť by bola venovaná problematike verejnej správy a územnej samosprávy – komunálnemu právu, daňovému konaniu, správnomu konaniu, exekučnému konaniu, informačnému právu –

zák. č. 211/2001 Z.z. ako aj vybraným témam z obchodného práva v súlade s námietmi Generálnej prokuratúry SR.

Z ústavného práva by bolo vhodné zamerať prednášky na inštitúty ochrany práva – právo na súdnu a inú právnu ochranu, na aplikáciu oprávnení generálneho prokurátora SR vo vzťahu k ústavnosti.

Zmeny v právnom poriadku súvisiace so vstupom Slovenskej republiky do EÚ (aproximácia práva), t. j. medzinárodné právo a právo EÚ

Vzdelávanie v tejto oblasti je potrebné rozčleniť podľa toho, či pôjde o základné – vstupné vzdelanie pre všetkých prokurátorov, resp. špecifickú odbornú prípravu pre prokurátorov, ktorí vybavujú agendu, kde sa vyžadujú užšie znalosti z práva EÚ resp. medzinárodného práva.

Základné vzdelanie z predmetnej oblasti by z hľadiska zamerania obsahovalo nižšie uvedené témy:

- charakteristika EÚ, právo EÚ – pramene a povaha práva EÚ, smernice, nariadenia, doručovanie do krajín EÚ, štruktúra a právomoci orgánov EÚ, aplikácia komunitárneho práva,
- medzinárodné dohovory OSN, medzinárodné dohovory EÚ, vzťah práva OSN a práva EÚ (praktické skúsenosti a aplikačné problémy),
- zmluva o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ,
- dohovor o vydávaní medzi členskými štátmi EÚ – Schengenský dohovor, Európsky zatýkací rozkaz,
- ochrana ľudských práv v EÚ,
- judikatúra súdneho dvora v oblasti ľudských práv a slobôd.

Osobitná pozornosť sa bude venovať výučbe cudzích jazykov, najmä anglickému, francúzskemu a nemeckému jazyku. Na prehĺbovanie jazykových znalostí sú pripravované v rámci projektov stáže v zahraničí, výmenné pobyty a účasť prokurátorov na konferenciách v zahraničí.

5. Vzdelávanie sudcov

Východiskový stav

Cieľovú skupinu tohto stupňa vzdelávania predstavujú sudcovia, ktorí vykonávajú sudcovskú funkciu minimálne štyri roky. Dá sa predpokladať, že počas tohto obdobia si sudcovia dostatočne osvojili schopnosť aplikovať teoretické poznatky do justičnej praxe. A rovnako, že si prehĺbili svoj všeobecný rozhľad i odbornú erudovanosť.

Vzhľadom na dĺžku praxe budú do tejto skupiny patriť aj záujemcovia o externú lektorskú činnosť v pedagogickom zbore Justičnej akadémie, pre ktorých je potrebné zabezpečiť špecializované vzdelávanie. Koncepcia vychádza tiež z predpokladu, že v tejto cieľovej skupine budú sudcovia s ambíciou zastávať funkcie v medzinárodných organizáciách. Vzdelávanie tejto cieľovej skupiny bude nadväzovať na vzdelávanie funkčne mladých sudcov.

Koncepcia je založená na názore, že sudcovia patriaci do tejto cieľovej skupiny, považujú celoživotné vzdelávanie za nevyhnutný predpoklad pre prehĺbenie znalostí a schopností na výkon funkcie sudcu i prínos pre svoj osobnostný rast. Justičná akadémia má snahu, aby sudcovia tejto cieľovej skupiny považovali (na základe svojich predchádzajúcich skúseností) vzdelávanie prostredníctvom aktivít zabezpečovaných Justičnou akadémiou za svoje právo a nie povinnosť.

Ciele

Jedným z dôležitých cieľov je vytvoriť podmienky pre širšie zapájanie sudcov do vzdelávacieho procesu. Považujeme za vhodné dať príležitosť aktívneho vystúpenia na vzdelávacích podujatiach akadémie aj sudcom, ktorí ešte nie sú externými členmi pedagogického zboru, ale majú záujem o pedagogickú prácu. Koncepcia pokladá za samozrejmé, že pri príprave akademických plánov budú zohľadňované požiadavky sudcov a nimi navrhované témy budú obsahom vzdelávacích podujatí.

Cieľom pri odbornom vzdelávaní bude (vzhľadom na predpokladanú úroveň znalostí sudcov) venovať pozornosť najmä novým právnym normám, ktoré tvoria právny poriadok Slovenskej republiky. Vhodným obsahom vzdelávacieho podujatia môže byť aj problematika upravená v právnej norme, ktorá je už dlhšie účinná, pokiaľ o to budú žiadať sudcovia vzhľadom na potrebu výmeny skúsenosti pri jej aplikovaní, resp. vzhľadom na možnosť rôzneho výkladu.

Dôležitým cieľom je zvýšiť prestíž profesie sudcovského stavu. Niet pochybnosti o tom, že od sudcov sa očakáva správanie podľa určitých štandardov na súde i mimo neho. Z uvedeného dôvodu budú neoddeliteľnou súčasťou aktivít akadémie podujatie venované problematike etiky.

Ďalším cieľom je prehĺbovať sociálne zručnosti sudcov. Predpokladom ovládania techník spoločenského styku je hlboké poznanie seba samého, poznanie partnera či skupiny v sociálnom styku i zhodnotenie charakteru celkovej sociálnej situácie. Prehĺbenie týchto sociálnych zručností sudcov (funkčne starších) bude sledovať cyklus podujatí vedených odborníkmi z odboru psychológie.

Nadstavbu budú predstavovať špecializované výcviky z oblasti komunikácie, seba prezentácii, rétoriky, základov spoločenského i diplomatického protokolu a pod. Jedným z cieľov je aj vytvoriť predpoklady pre dopĺňanie pedagogického zboru o kvalifikovaných lektorov, ktorí majú teoretické znalosti z oblasti andragogiky a tieto vedú aj prakticky využiť.

Cieľom vzdelávania v oblasti jazykovej vybavenosti sudcov je zabezpečiť, aby bolo orientované na justičnú terminológiu tak, aby sa sudcovia mohli zúčastňovať výmenných pobytov a stáží v zahraničí, prípadne aktívnej účasti na medzinárodných konferenciách.

Formy

Ciele koncepcie a skutočnosť, že ide o sudcov, ktorí už majú osvojené profesionálne zručnosti, určujú aj formy podujatí. Podujatie formou prednášok považujeme za vhodné požit' len v prípade výkladu nových právnych noriem. Lektormi by v takomto prípade mali byť účastníci legislatívneho procesu. Ďalej možno prednášku považovať za vhodnú formu v prípade lektora zo zahraničia pri oboznamovaní s právnou úpravou iných štátov. Prípadne prednášku znalca z iného odboru ako právo.

Pri odborných témach sa javí ako veľmi vhodná forma workshopov. Je dôležité, aby všetci účastníci podujatia boli vtiahnutí do jeho diania. Pre získanie sociálnych zručností sú nevyhnutné sociálno-psychologické výcviky. Osvojenie si poznatkov zo psychológie na úrovni teoretických vedomostí totiž nezaručuje, že sudca bude schopný aplikovať tieto vedomosti vo svojej odbornej praxi.

Na prehĺbovanie jazykových znalostí sú určené stáže v zahraničí, výmenné pobyty, účasť na konferenciách v cudzom jazyku. Témy ako etika, sudca ako ústavný činiteľ apod. si zaslúžia zvoliť formu konferencie.

Justičná akadémia predpokladá, že budú využívané aj iné metódy, ktoré získa komparáciou so zahraničnými systémami vzdelávania.

Záver

Predpokladom plnenia úloh vyplývajúcich z navrhovanej koncepcie vzdelávania je dostatočné materiálne technické zabezpečenie, priestorové a personálne vybavenie akadémie. V záujme naplnenia cieľov koncepcie je tiež nevyhnutná vzájomná spolupráca rezortu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, keďže Justičná akadémia je spoločnou vzdelávacou inštitúciou pre oba rezorty.